

Title:

SOIL TIMES,

Counterimagining [Natureculture] habitation

Supervisors:

Nel Janssens, Johan Liekens

Engagement:

Mediating Tactics

Campus (BXL/Ghent):

Gent

Language (EN/NL):

NL/EN

Studio or individual?:

Beiden, geïntegreerd / Both, integrated

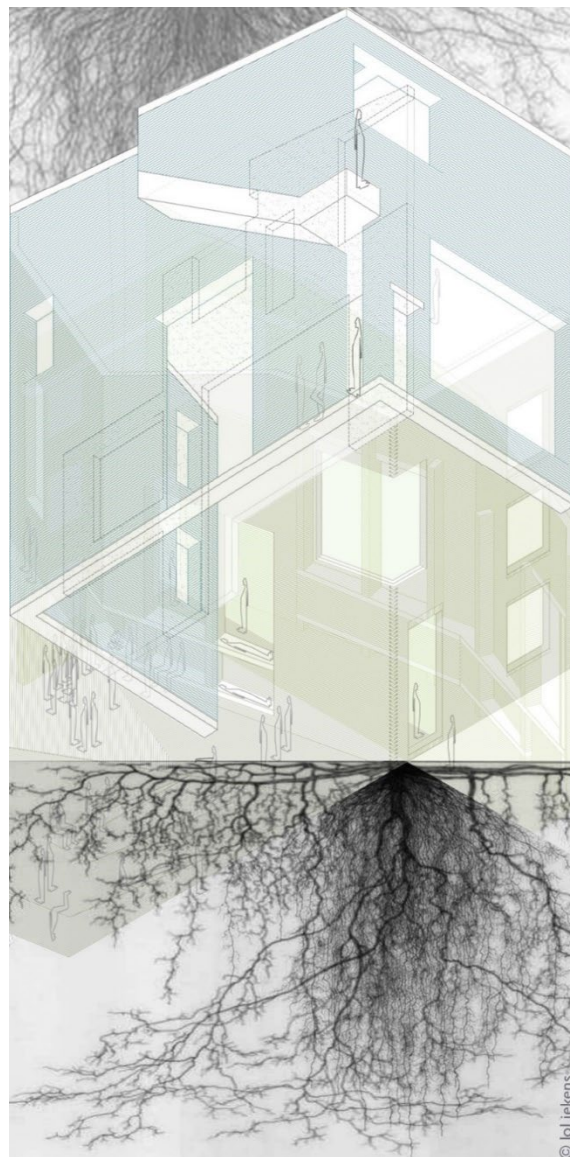
If individual, max number
of students?:

Maximum 10 studenten

Maximum 10 students

In de studio worden maximum 2 theoretische dissertaties ingebed.

In the studio max 2 theory-based dissertations can be imbedded.

Background for the master dissertation:

Achtergrond voor de masterproef:

In this studio we search for architectural-spatial concepts that can help move patterns of habitation from an industrial to an ecological era. We argue that this shift requires re-searching engrained concepts of habitation by exploring ways of designing spaces as *complex quasi-living bodies* or systems, which counteract modernity's still influential concept of *machine*.

We engage with frameworks that include *more-than-human agencies* in the spatial creation of —cultures of— habitation. Noticeably, architectural design struggles with the adoption of such agencies, falling back on the mere *application* of green and animal add-on aesthetics. These keep more-than-human matters and agencies still outside of the borders of our sealed off houses.

The difficult and more fundamental challenge is when, as architects as well as citizens, we *try* to engage with more 'wicked', vibrant inhabitant matter, by inviting it back into our homes and making it part of our daily patterns of habitation. The *wicked matters* we have in mind here entail the microbiota-communities now categorized as waste and dirt, and having no place in our houses. They entail matters as *soil, water, and air*, or their mixtures into *soil-air-water-communities*, now often discarded as cohabitants and mindlessly colonized, used, or excreted. Our perspective thus is fundamentally *ecological*.

Bringing this fundamental, ecological challenge to an architectural level, architectural cultures of habitation are to an important degree defined by how the border is conceptualized and designed between what we consider belonging to habitation (*clean/ human*) and what we choose to externalize (*dirt/ non-human*). This division we interrogate by introducing to habitation the notion of *hybridity*. Leaning on Haraway's concept of 'natureculture', we propose to ideate —by design— a typology of *hybrid gardenbuilding*.

In deze studio onderzoeken we architecturaal-ruimtelijke concepten die kunnen helpen onze courante woon-patronen te verschuiven van een industrieel naar een ecologisch tijdperk. Zo een verschuiving vraagt om het onderzoeken van vastgeroeste woon-concepten, door het *her-ontwerpen* van onze huizen —en ons stedelijk wonen— als complexe, *metabolische, quasi-levende systemen* (of 'lichamen'), die ingaan tegen het nog steeds invloedrijke Moderne concept van *huis-als-machine*.

We steunen hierbij op denkkaders die meer-dan-menselijke (*more-than-human*) agencies betrekken bij dat huis- en stad-maken. Architectuur lijkt te worstelen met de opname van dergelijke perspectieven en *agencies*, leesbaar in de vele *add-on* toepassingen van groen en natuur die in wezen niet meer realiseren dan een vorm van oppervlakkig *green-washing*. Deze toepassingen houden echter nog steeds meer fundamentele meer-dan-menselijke materiën en agencies buiten de grenzen van onze hermetisch afgesloten stedelijke woningen.

De moeilijke en meer fundamentele uitdaging is wanneer we, zowel als architecten als als bewoners van huis, stad, en wereld, echt de uitdaging aangaan die 'wicked,' meer-dan-menselijke (*more-than-human*) materiën en agencies te betrekken, door ze weer in ons wonen uit te nodigen en deel te maken van onze dagelijkse woonpatronen. De *wicked matters* die we als co-habitante materie willen betrekken omvatten materiën als *grond, water en lucht*, of hun menging tot *grond(-lucht-water)-gemeenschappen*. Dit zijn materiën die nu vaak beschouwd worden in termen van *waste* en *dirt*, en die geen plaats hebben in ons wonen. Ze worden hooguit meegenomen in termen van nut, of gedachteloos gekoloniseerd of radicaal verwijderd. Binnen deze context is ons perspectief dus fundamenteel ecologisch.

Deze fundamentele, ecologische uitdaging naar een architectonisch niveau brengend, focussen we in de opdracht ook op het concept van de grens/grenzen die het wonen maakt tussen binnen en buiten. Hoe deze gedacht en gematerialiseerd worden bepaalt inderdaad in belangrijke mate onze wooncultuur, gezien ze ontworpen worden tussen wat we beschouwen als behorend tot bewoning (*clean/ human*) en wat we verkiezen te externaliseren (*dirt/ non-human*). We onderzoeken deze grens door het begrip *hybriditeit* te introduceren in ons wonen/ onze woningen. Leunend op Donna Haraway's concept van 'natureculture' willen we werken aan de ontwikkeling van een typologie die we tentatief *hybrid gardenbuilding* noemen.

Central design question:

Centrale ontwerpvrage:

The overall hypothesis we want to investigate is that, if new relationships between humans and non-humans need to be forged and if this implies *other* patterns of habitation, then architecture should *literally* (by becoming a material hybrid of vibrant matters) and *metaphorically* (by becoming conceptualized as a quasi-living body) incorporate this relationship in an architectural-spatial typology that redefines the borders between interior and exterior, between house and city, between nature and culture: a 'hybrid gardenbuilding'.

The design hypothesis we put forward to investigate the overall hypothesis on a more concrete and situated level is that from designing a 'hybrid gardenbuilding,' as a *counter-imaginary* to the modernist house-as-machine—, the habitual separating of garden (living matter) and building (inert matter) as a ruling image in anthropocentric architecture can be counteracted.

De algemene hypothese die we willen onderzoeken is dat, indien er nieuwe relaties tussen mensen en meer-dan-menselijke materiën moeten worden gesmeed, en als dit andere woonpatronen noodzakelijk maakt, architectuur deze relatie *letterlijk* (door een hybride van vitale, levende materiën te worden) en *metaforisch* (door te worden geconcipieerd als een quasi-levend lichaam) moet incorporeren in een architecturaal-ruimtelijke typologie die de grenzen tussen binnen en buiten, tussen huis en stad, tussen natuur en cultuur herdefinieert: een 'hybrid gardenbuilding'.

De ontwerphypothese, die we naar voor schuiven om de algemene hypothese op een meer concreet en gesitueerd niveau te onderzoeken, is dat door het ontwerpen van een 'hybrid gardenbuilding' als tegenbeeld van het modernistische huis-als-machine, het gebruikelijke opsplitsen en scheiden van tuin (levende materie) en gebouw (inerte materie), als heersend beeld in de antropocentrische architectuur, kan worden tegengegaan.

Soil Times: Making Time and Space for Soil:

Soil Times: Tijd en Ruimte Maken voor Soil:

Soil Times thus is to investigate spatial practices that *care* for new relationships with natural compounds such as soil, but also and connected to that the revaluing of waste and dirt as valuable matters, leading to architectural practices that inherently incorporate and literally make room for recovering, cultivating, or even gardening this wicked, living, more-than-human matters.

In this context, *soil* becomes an important yet largely overlooked element in this typology of 'hybrid gardenbuildings'. Recently, the United Nations declared though an *International Year of Soils*, relating it to a list of *Sustainability Development Goals*, underpinning the urgency of an engagement from multiple perspectives with that vital and vibrant matter *soil*. As stated by the *Humus Economicus Collaboratory*, "soils have slowly emerged from their hibernation in society's cultural imagination and in research. A growing body of research has brought soils onto the climate crisis agenda suggesting the urgency of transforming society-soil relations [...]" (humuseconomicus.se)

Soil Times is dus het onderzoeken van ruimtelijke praktijken die *zorg* dragen voor nieuwe relaties met natuurlijke samenstellingen zoals *soil* (grond-lucht-water), maar daarmee verbonden ook voor het herwaarderen van *waste* en *dirt* als waardevolle componenten van het wonen. En is het opzetten van architecturale praktijken en typologieën die inherent deze componenten integreren en letterlijk ruimte maken voor het terugwinnen, cultiveren of zelfs het bewerken en verzorgen —*gardening*— van die *wicked*, levende, meer-dan-menselijke materiën.

In deze context wordt *soil* een belangrijk maar grotendeels over het hoofd gezien element in de typologie van 'hybrid gardenbuildings'. Onlangs riepen de Verenigde Naties zelfs een Internationaal Jaar van *soil* uit, en koppelden dit aan een lijst van doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Dit onderstreept de urgentie van een engagement vanuit meerdere perspectieven met die materie. Zoals het *Humus Economicus Collaboratory* stelt, "zijn bodems langzaam uit de winterslaap gekomen van onze maatschappelijke verbeelding en in onderzoek. Een groeiend aantal onderzoeken hebben *soil* op de agenda van de klimaatcrisis geplaatst en suggereren zo de noodzaak om de relatie tussen maatschappij en bodem te veranderen [...]" (humuseconomicus.se)

Soil-sensitive Architecture?

Soil-Sensitieve Architectuur?

The question we ask ourselves in the studio is how we can contribute, as architects, to this renewed relation to soil? How can architecture become a partner in regenerating the heavily disturbed, degraded and sealed-off soils that we build on? How can *soil-care* become a part of the way we imagine and inhabit our buildings? We thus want to architecturally construct an argument for architectural practices that more consciously and radically involve with and care for *soil* in urbanized landscapes: a *soil-sensitive architecture*.

Currently, the only concern architects have with soil is related to foundations that need to make sure that the building is not affected by soil dynamics. Recently, more severe problems arise with shrinking soil layers (because of drought) that cause buildings to crack and become unstable. Such shrinking is also a consequence of the hardening and sealing of surfaces in our built environment hindering water infiltration. Next to this, there is also the growing problem of soil-contamination (chemicals, all kinds of human residues) spread to a degree so that also our gardens become hazardous. However, as architects we place ourselves outside this problem, assuming that soils will be remediated before we build and if not, sealing them off again.

And yet, those parts of habitation that could actively contribute to the generation of new soil, or that could feed the depleted soil beneath our feet, are mindlessly excreted or evacuated from our buildings: the toilet is attached to large underground infrastructures, the kitchen waste is thrown into containers and deported and all precious water drained. In sum: our patterns of habitation (culture) do not support the composting, soil-generating and metabolic capacities our own bodies (nature) but potentially also our architectures themselves possess.

Can we re-think, re-design, re-conceptualize basic architectural elements such as foundation, floor, toilet, kitchen, wall, roof, door... such that the building starts to work as a metabolic system that cares for the soil it is standing on or is grafted in? Can we imagine a building typology that acts as a connector between inhabitants and the deep soil layers that remain unnoticed (the *dark alterity* of soil) such that we are stimulated to change our patterns of habitation? Can we redesign current spatial organizations such that wicked, internal gardens and soils become embedded in interiors? Can we garden human bodily waste in alliance with more-than-human matters, as such setting up novel cultures of habitation? Can architecture more fundamentally become a material practice associated with *taking care* and *bringing into culture*, which also typify the sought for type of '*hybrid gardenbuilding*' and its processes of gardening?

De vraag die wij onszelf in de studio stellen is hoe wij als architecten kunnen bijdragen aan deze hernieuwde relatie met *soil*? Hoe kan architectuur een partner worden in het regenereren van de zwaar verstoorde, aangetaste en afgesloten bodems waarop we bouwen? Hoe kan *soil-care* een onderdeel worden van de manier waarop we onze gebouwen bedenken en bewonen? We willen dus een architecturaal argument construeren voor architectonische praktijken die bewuster en radicaler omgaan met en zorg dragen voor *soil* in stedelijke landschappen: een *soil-sensitieve architectuur*.

Op dit moment is de enige zorg voor *soil* die architecten schijnen te hebben gerelateerd aan het funderen van gebouwen, ze zo net afschermend van bodem-dynamieken. Recent duiken echter toenemend ernstige problemen met krimpende (door droogte) bodemlagen op, die scheuren en instabiliteit in de gebouwen veroorzaken. Dit krimpen is ook een gevolg van het verhard en afsluiten van grondoppervlakken binnen onze bebouwde omgeving, waardoor waterinfiltratie wordt belemmerd. Daarnaast is er ook het groeiende probleem van bodemverontreiniging (chemicaliën, allerlei menselijke residuen) dat zich zodanig verspreid heeft tot het punt dat zelfs onze tuinen gevaarlijk worden. Als architecten plaatsen we ons gewoonlijk echter buiten dit probleem, in de veronderstelling dat de bodem wordt gesaneerd voordat we bouwen en zo niet, dan verzegelen we de bodem opnieuw.

En toch worden die delen van ons wonen / woningen die actief zouden kunnen bijdragen aan het genereren van nieuwe *soil*, of die de uitgeputte grond onder onze voeten zouden kunnen voeden, gedachteloos afgevoerd uit onze gebouwen: het toilet wordt vastgemaakt aan grote ondergrondse infrastructures, het keukenafval, en ook kostbaar water, wordt in hermetische containers of via verborgen infrastructures afgevoerd. Kortom: onze woonpatronen (cultuur) ondersteunen de composterende, *soil*-producerende en metabolische capaciteiten niet die ons eigen lichaam (de natuur) maar mogelijk ook onze architectures zouden kunnen bezitten.

Kunnen we dan architecturale basiselementen zoals *fundering, vloer, toilet, keuken, muur, dak, deur...* zo her-denken, her-ontwerpen, her-conceptualiseren dat het gebouw begint te werken als een metabolisch systeem dat zorgt voor de grond waarop het staat of waarin het geënt is? Kunnen we ons een gebouwtypologie voorstellen die fungeert als een verbinder tussen bewoners en de diepe bodemlagen die onopgemerkt blijven (een *dark alterity*), die ons aanzet onze woonpatronen te veranderen? Kunnen we huidige ruimtelijke organisaties van het wonen zo herontwerpen dat interne, *wicked* tuinen en de materie *soil* worden ingebed in onze interieurs? Kunnen we 'tuinieren' met (menselijke) *dirt* en *waste* in een vorm van samenwonen met meer-dan-menselijke materiën en zo nieuwe culturen van bewoning creëren? Kan architectuur fundamenteeler een materiële praktijk worden die samenhangt met *zorg dragen* en *in cultuur brengen*, dat ook het gezochte type '*hybrid gardenbuilding*' typeert en de bijbehorende processen van tuinieren / gardening?

Site – Typology: Urban Corners

Site – Typologie: Stedelijke Hoeken

Urban corners —as figuring in the drawing that goes with this studio description— are a compelling typology for researching and piloting *counter-imaginaries* of urban habitation. These morphologically wicked plots are known for their displaying characteristic enabling them to pilot culturally transformative ideas on city life. They are, as has been suggested by architectural theorists, *metaphors* of the city itself.

The strategic use of urban corners is practiced broadly and has been theorized in the field of urban design. Contemporary leading publications as 'Flanders Architectural Review' theorize urban corners similarly, capable of remaking cities (Dehaene & Broes 2014). Also Belgium's 2021 Venice Biennale entry counted (on) many corners to ideate the Biennale's theme *How Will We Live Together?* In the last decades Belgium developed remarkable urban renewal programs (e.g. Brussels, Antwerp, Ghent) that adopted corners to envision novel urban cultures. While their architecturally challenging plot shape and location at crossroads makes them difficult, their disclosed position and functioning as urban landmarks, which strongly define urban morphology as well as neighborhoods, opens unique possibilities.

In the assignment, we will use the typology of the urban corner (house) as the site for developing the aforementioned ecological, *soil-sensitive* typology of *hybrid 'gardenbuilding,'* its altered relationships between human and more-than-human matter, and the novel patterns of habitation it spawns. These corners will be (re-)designed as pilot projects introducing *soil times* within the urban fabric, acting both on the level of the entity of the building and of the broader building block.

Stedelijke hoeken —zoals opgenomen in de tekening bij deze studiobeschrijving— zijn een fascinerende typologie voor het onderzoeken en testen van tegenbeelden van stedelijk wonen. Deze morfologisch moeilijke (*wicked*) plekken staan bekend om hun karakteristieke display-potentieel, in staat om cultuur-transformerende ideeën over stedelijk leven te genereren en communiceren. Stedelijke hoeken zijn, zoals architectuurtheoretici hebben gesuggereerd, metaforen voor de stad.

Het strategisch gebruik van stedelijke hoeken wordt breed toegepast en is getheoretiseerd op het gebied van stadsontwerp. Hedendaagse toonaangevende publicaties zoals het VAI Jaarboek theoretiseren stedelijke hoeken op een gelijkaardige manier, in staat om steden te her-maken (Dehaene & Broes 2014). Ook de Belgische inzending voor de Biënnale van Venetië van 2021 rekende op vele hoeken om het thema van de Biënnale *How Will We Live Together?* uit te dragen. In de afgelopen decennia ontwikkelden zich ook opmerkelijke stadsvernieuwings-programma's (bijv. Brussel, Antwerpen, Gent) die hoeken gebruikten om nieuwe stedelijke culturen te initiëren. Hoewel hun architecturaal uitdagende perceelvorm en ligging op kruispunten een uitdaging vormt voor ontwerpers, opent hun opvallende positie en werking als stedelijke oriëntatiepunten, die zowel de stedelijke morfologie als buurten sterk bepalen, unieke mogelijkheden.

In de opdracht gebruiken we de typologie van de stedelijke hoek (huis) als locatie voor het ontwikkelen van de eerder genoemde ecologische, *soil-sensitive* typologie van *hybrid 'gardenbuilding,'* de veranderde relaties tussen menselijke en meer-dan-menselijke materiën, en de nieuwe patronen van wonen die daardoor ontstaan. Deze hoeken zullen worden (her)ontworpen als pilootprojecten voor de introductie van *soil times* in het stedelijk weefsel en wonen, zowel op het niveau van de entiteit van het gebouw als van het bredere bouwblok.

Methodology: Norm-Critical and Speculative Design

Methodologie: Norm-Kritisch en Speculatief Ontwerp

The methodology used in this studio is essentially design-based research. It starts from a theme on *soil-sensitive architecture* that is investigated via design on a concrete (chosen) urban corner in Ghent. The investigative design activity will result in critical, architectural *projections* (of architectural elements, building typology and/or urban intervention) as foreshadows of a more ecological urban future. Concrete design activity and theoretical and technical frameworks can mix in this into real-speculative and -fictional explorations. In this we use methods that belong to the broader methodology of (norm-) Critical Design (including the use of critical fictions, speculative fabulations, story-ings, critical projections, norm-critical designs, provotyping...).

It is important to understand that although the design proposals can be highly speculative, and hence are not necessarily meant to be built, their norm-critical quality can only be achieved if they are designed within a real-world situation (specific corner(s)) and to an architectural level of detailing that allows critical evaluation of plausibility and enables collective sense making and narrative-development. Such critical designs examine the architectural project as an emancipatory practice, able to articulate, project, assess, and debate alternative architectural and social possibilities for the future.

De methodologie van de masterproef is in essentie ontwerpend onderzoek. Het vertrekt van een thema van *soil-sensitieve* architectuur, dat via ontwerp wordt onderzocht op een concrete (gekozen) stedelijke hoek in Gent. De onderzoekende ontwerpactiviteit zal resulteren in kritische, architecturale projecties (van architecturale elementen, gebouwtypologie en/of stedelijke interventie) als voorbode van een meer ecologische stedelijke toekomst. Concrete ontwerpactiviteit en theoretische en technische kaders kunnen zich hierin vermengen tot reëel-speculatieve en -fictieve verkenningen. Hierbij gebruiken we methoden die behoren tot de bredere methodologie van (norm-) Critical Design (inclusief het gebruik van kritische ficties, speculatieve fabulaties, story-ings, kritische projecties, norm-kritische ontwerpen, provotyping...).

Het is belangrijk te begrijpen dat hoewel de ontwerpvoorstellen zeer speculatief kunnen zijn, en dus niet per se bedoeld zijn om gebouwd te worden, hun norm-kritische kwaliteit alleen bereikt kan worden als ze ontworpen worden binnen een reële situatie (specifieke hoek(en)) en op een architecturaal gedetailleerd niveau dat een kritische evaluatie van plausibiliteit en van verhaal- en discoursontwikkeling mogelijk maakt. Onze kritische ontwerpen onderzoeken het architectuurproject als een emancipatorische praktijk, in staat om alternatieve architecturale en sociale mogelijkheden voor de toekomst te articuleren, te projecteren, te evalueren en te bediscussiëren.

Expected Output:

Verwachte Output:

Within the theme of *Soil Times* and using the corner sites as test areas, each student individually develops a design hypothesis that will be ongoingly discussed within the collective of the masterstudio and developed individually through designing and/or theoretical underpinning. The masterstudio includes:

- design projects that investigate the central question primarily spatial-visual.
- dissertations that investigate that question mainly through the study of theoretical frameworks (max 2 students).

Both types of graduate projects start from a design hypothesis and are design-exploratory.

Binnen het thema van *Soil Times* en met de hoeksites als testgebied ontwikkelt elke student individueel een eigen ontwerphypothese die binnen het collectief van de masterproefgroep bediscussieerd wordt en individueel ontwerpmatig en/of theoretisch onderbouwd/uitgewerkt. De masterproefomgeving bevat:

- ontwerpprojecten die de centrale vraagstelling voornamelijk ruimtelijk-beeldend onderzoeken.
- dissertaties die die vraagstelling voornamelijk via studie van theoretische denkkaders onderzoeken (max 2 studenten).

Beide types van masterproef vertrekken van een ontwerphypothese en zijn ontwerpmatig-exploratief.

We foresee an exhibition of (a selection of) your work in the 2026 ARTROOM exhibition *Well to Hell: Grounded Fabulations* (Johan Liekens, Wim Goossens, Roel Kerkhofs, curated by Alice De Smet and Wim Lambrecht).

We voorzien een tentoonstelling van (een selectie van) je werk in de 2026 ARTROOM tentoonstelling *Well to Hell: Grounded Fabulations* (Johan Liekens, Wim Goossens, Roel Kerkhofs, gecureerd door Alice De Smet en Wim Lambrecht).

Who:

Wie:

You: We expect student-designers who can combine critical-research skills with the design of speculative images of the future as counter-imaginaries that go beyond the established paths of sustainability thinking. We are therefore looking for students with a strong (imaginative) ability and design capacity who like to start a free and explorative design process from a concrete theme and who are not afraid to let go of standards. We do not require proposals for solutions, but rather an inspired and inspiring exploration of unsuspected possibilities.

Jullie: We verwachten student-ontwerpers die het kritisch-onderzoekende kunnen koppelen aan het ontwerpen van speculatieve toekomstbeelden als tegenbeelden/tegenverbeeldingen (*counter-imaginaries*) die voorbij de geijkte paden van duurzaamheids-denken willen gaan. We zoeken dus studenten met een sterk (ver)beeldend vermogen en ontwerpende capaciteit die graag vanuit een concrete thematiek een vrij en exploratief ontwerpproces aanvatten en daarbij niet bang zijn standaarden los te laten. We verlangen geen voorstellen tot oplossingen maar wel een geïnspireerd en inspirerend aftasten van onvermoede mogelijkheden.

We: This master thesis is also linked to ongoing projects within the 'Architecture & Wicked Matters' research cell / research group 'Material Narratives'.

Nel Janssens worked at Luc Deleu/T.O.P.office for 10 years. After her master's degree in architecture, she studied Urbanism & Spatial Planning. After her doctoral study *Utopia-Driven Projective Research - a design approach to explore the theory and practice of Meta-Urbanism* (2012), she mainly focuses on the relationship between theory development and design as a material practice.

Johan Liekens is part of the architecture firm STUDIOLO architecture, a practice that has worked intensively on urban corner projects (e.g. *Walled House* project, included in the 2021 Venice Architecture Biennale). Following his PhD study *Architecture's Provoking Instrumentality - developing the critical, political, and ethical capacities of architectural artifacts* (2021), he focuses on design-based explorations of (interior) architecture as a politico-aesthetic practice of world-making.

Wij: Deze masterproef is ook verbonden aan lopende projecten binnen de onderzoekscel 'Architecture & Wicked Matters' / onderzoeksgroep 'Material Narratives'.

Nel Janssens werkte gedurende 10 jaar bij Luc Deleu/T.O.P.office. Na haar master in architectuur studeerde ze Stedenbouw & Ruimtelijke Planning. Na haar doctoraatstudie *Utopia-Driven Projective Research - a design approach to explore the theory and practice of Meta-Urbanism* (2012), legt zij zich vooral toe op de relatie tussen theorie-ontwikkeling en ontwerpen als een materiële praktijk.

Johan Liekens is deel van het architectuurbureau STUDIOLO architectuur, een praktijk waarin intensief op stedelijke hoekprojecten gewerkt werd (e.g. *Walled House* project, opgenomen in de 2021 Venice Architecture Biennale). Na zijn doctoraatsstudie *Architecture's Provoking Instrumentality - developing the critical, political, and ethical capacities of architectural artifacts* (2021), legt hij zich toe op ontwerpmatige exploraties van (interieur-)architectuur als een politiek-esthetische praktijk van wereld-maken.

Relevant References:

Relevante Referenties:

• **Bennet, J.** (2010). *Vibrant matter: A political ecology of things*. Duke University Press. • **Dehaene, M., Broes, T.** (2014). Pilotprojecten wonen: Architectuur voor de voorstad. In C. Grafe (Ed.), *Architectuur middenin* (11th ed., pp.101-112). Vlaams Architectuurinstituut VAI. • **De la Bellacasa, M. P.** (2017). *Matters of care: Speculative ethics in more than human worlds*. University of Minnesota Press. • **De Smet, A., Liekens, J., Janssens, N., & Persoone, M.** (2022). Architecting twenty-six toilets to re-figure inhabitation: J for jewel, s for soil times, t for thigmophilia. In E. Rosa, M. Ballestrem, F. Berlingieri, M. Bogalheiro, & J. Almeida (Eds.), *Evaluation of design driven research* (pp. 288-301). Edições Universitárias Lusófonas. • **de Solà-Morales, M., Frampton, K., & Ibelings, K.** (2008). *A Matter of Things*. NAi Publishers. • **de Solà-Morales, M.** (Ed.). (2004). *Cities, Corners*. Barcelona Forum & Lunweg Editores. • **de Solà Morales, M.** (1993). Antwerpen: Stad aan de stroom plantoelichting. OASE, (35), pp. 32-42. • **Dunin-Woyseth, H., Janssens, N., & Nilsson, F.** (2017). The art of assessment: Focusing research assessment from different perspectives. In F. Nilsson, H. Dunin-Woyseth, & N. Janssens (Eds.), *Perspectives on research assessment in architecture, music, and the arts: Discussing doctorateness* (pp. 9-20). Routledge. • **Haraway, D.** (2016). *Staying with the trouble: Making kin in the Chthulucene*. Duke University Press. • **Janssens, N.** (2008). The implementation of 'designerly' thinking to explore the futurity of our physical environment. In G. Maciocco (Ed.), *The territorial future of the city* (pp. 105-126). (Urban and Landscape Perspectives, 3). Springer Science+Business Media. • **Janssens, N.** (2012). *Utopia-driven projective research: a design approach to explore the theory and practice of meta-urbanism*. [Doctoral dissertation, Chalmers University of Technology ACE Department]. Chalmers Publishing. • **Janssens, N.** (2017). Collective sense-making for change: about conversations and instructs. In M. Schalk, T. Kristiansson, & R. Mazé (Eds.), *Feminist futures of spatial practice: materialism, activism, dialogues, pedagogies, projections* (pp. 151-158). AADR art, architecture, and design research Spurbuchverlag. • **Janssens, N., & de Zeeuw, G.** (2017). Non-observational research: A possible future route for knowledge acquisition in architecture and the arts. In F. Nilsson, H. Dunin-Woyseth, & N. Janssens (Eds.), *Perspectives on research assessment in architecture, music, and the arts: Discussing doctorateness* (pp. 147-158). Routledge. • **Janssens, N., & Geldof, C.** (2018). Implementing design characteristics of utopian thinking in mechanisms of worlding. In H. Frichot, G. Sandin, & B. Schwalm (Eds.), *After effects: Negotiating theories and methodologies* (pp. 218-235). ACTAR Publishers. • **Latour, B.** (2017). *Facing Gaia: Eight lectures on the new climatic regime*. Polity Press. • **Lerner, J.** (2016). *Urban Acupuncture: Celebrating principles of change that enrich city life*. Island Publishers. • **Liekens, J.** (2020). *Architecture's poetic instrumentality. Developing the critical, political, and ethical capacities of architectural artifacts*. [Doctoral dissertation, Chalmers University of Technology ACE Department; KU Leuven Faculty of Architecture]. Chalmers Publishing. • **Liekens, J.** (2023, March 7). Revealing wickedness of home. Hypotheses Stay Home Research Blog. <https://stayhome.hypotheses.org/355> • **Tronto, J. C.** (1993). *Moral boundaries: A political argument for an ethics of care*. Routledge.

Reference Image:

Referentie Beeld:

Ontwerphypothese *Soil Times: Counterimagining [Natureculture] Habitation*

© Johan Liekens